

1. Referentie

Referentie	Geens, M. & Vilrocx, J. (2003). <i>Het bevorderen van tewerkstellingsmogelijkheden voor laaggekwalificeerde jongeren in de dienstensector. Een onderzoek bij 21 lokale opleidings- en begeleidingsinitiatieven in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Eindrapport. Onuitgegeven onderzoeksrapport. VUB, TESA.</i>
Taal	Nederlands
ISBN	/
Publicatievorm	Onderzoeksrapport

2. Abstract

Het onderzoeksrapport “Het bevorderen van tewerkstellingsmogelijkheden van voor laaggekwalificeerde jongeren in de dienstensector” werd uitgevoerd binnen het onderzoeksprogramma “Prospective Research for Brussels” en kadert in de bekommernis van de Brusselse beleidsverantwoordelijken om (beter) greep te krijgen op een van de belangrijkste problemen op de arbeidsmarkt, namelijk de jongerenwerkloosheid in het Gewest.

De activiteiten van 21 lokale opleidings- en tewerkstellingsinitiatieven in vier achtergestelde buurten werden doorgelicht met de bedoeling “best practices” te detecteren en mogelijke nieuwe beleidsaanzetten te geven.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Werk
Trefwoord(en)	Arbeidsmarktonderzoek, begeleiding van werklozen, jongerenwerkloosheid

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	Brussels Hoofdstedelijk Gewest
Onderzoeker(s)	Marjolein Geens TESA Faculteit Politieke en Sociale Wetenschappen VUB Pleinlaan 2 1050 Elsene Tel : 02/ 629 20 44 Fax: 02/ 629 20 44 Url: http://www.vub.ac.be

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	De vraag welke de beste methoden zijn om de vraag naar en het aanbod aan arbeidskrachten op de Brusselse arbeidsmarkt beter op elkaar af te stellen staat centraal in dit onderzoek. De onderzoeksvraag kan als volgt omschreven worden: “Is het mogelijk om op basis van wetenschappelijke kennis, praktische ervaring en politiek doorzicht ideeën naar voor te schuiven waardoor de inpassing van de vraag in de dienstensector en het aanbod van laaggeschoolde jongeren blijvend geoptimaliseerd kan worden?”.
Hypothesen	/

6. Methode

Onderzoeks-	SWOT-analyses, literatuurstudie en interviews.
-------------	--

methode	
Onderzochte groep	21 lokale opleidings- en tewerkstellingsinitiatieven binnen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.
Bereik	Regionaal (Brussel)

7. Resultaten

De Brusselse arbeidssituatie	In vergelijking met de andere gewesten stelt het BHG het niet goed wat betreft de werkloosheids- en tewerkstellingscijfers in het algemeen, en de jeugdwerkloosheid in het bijzonder. De lage opleidingsniveaus wegen zwaar door bij de inschakeling van de jongeren op de arbeidsmarkt. Zo blijft het aandeel werkloze jongeren met slechts een diploma van lager middelbaar toenemen op de Brusselse arbeidsmarkt. De groep jongeren met een werkloosheidsduur van meer dan een jaar blijkt steeds groter te worden binnen het BHG. Binnen het BHG is de tertiaire sector sterk vertegenwoordigd. Bovendien wordt deze sector nog beschouwd als een bron van nieuwe tewerkstellingsmogelijkheden. Ook verschillende knelpuntberoepen zoals administratieve, commerciële en medisch-sociale functies situeren zich binnen de dienstensector. Precies voor laaggeschoolden liggen hier kansen voor integratie op de arbeidsmarkt.
Knelpunten	Door de verschillende bevoegdheidsverdeling langs beide taalzijden is de institutionele situatie van het BHG waarbinnen het tewerkstellingsbeleid gevoerd dient te worden erg complex ten opzichte van de andere gewesten. Door een tekort aan middelen slaagt de BGDA er niet voldoende in de begeleidings- en doorverwijzingsfunctie uit te oefenen zoals die zou moeten worden uitgeoefend. Jongeren vormen een specifieke groep op de arbeidsmarkt en onder de jongeren zijn nog verschillende subgroepen te onderscheiden. Laaggeschoolde jongeren met een beperkte (of geen) werkervaring hebben meestal zeer weinig doorzicht op de werking van de arbeidsmarkt. Dit versterkt hun kwetsbaarheid die nog toeneemt in periodes van economische recessie. Door de specifieke maatschappelijke en etnische achtergrond van een grote groep Brusselse laaggekwalificeerde jongeren zijn een aanzienlijk aantal onder hen niet gemakkelijk te motiveren om bijkomende kwalificerende opleidingen te volgen. Zij kunnen dikwijls moeilijk aan de voordelen op korte termijn van de informele arbeidsmarkt weerstaan. Een goed tewerkstellingsbeleid stimuleert jongeren werkervaring op te doen op de werkvloer in de bedrijven. Uit de vergelijking van de internationale antwoorden op het probleem van jongerenwerkloosheid blijkt de grote aandacht die er wordt geschonken aan de contacten met de bedrijfswereld. Men wil werkloze jongeren zo snel mogelijk op de arbeidsmarkt krijgen om werkervaring op te doen en de band met de arbeidsmarkt levend te houden. De beperkte personeelsbezetting en de hoge administratieve belasting van de organisaties maken dat de primaire doelstellingen van de begeleidings- en opleidingsorganisaties soms worden belemmerd. Verscheidene wachtlijsten en kloven in de trajecten van de werkzoekenden bemoeilijken de uiteindelijke tewerkstelling. Het uitbouwen van duurzame contacten met werkgevers blijft moeilijk te verwezenlijken. Niettemin bieden dergelijke banden met het bedrijfsleven de beste waarborgen voor directe tewerkstelling. Bovendien kunnen op die manier aangepaste (langere of kortere) modulaire opleidingen het meest efficiënt worden uitgebouwd. Ook kunnen zo systemen van deeltijds werken en leren gemakkelijker worden geïmplementeerd. Opleidingen mogen jongeren ook niet te strikt binden aan één specifiek bedrijf maar moeten hen kansen laten behouden om zich (dikwijls noodgedwongen) te richten op andere bedrijven of sectoren. Een evenwicht tussen specialisatie en algemene vorming moet gewaarborgd worden om een zo groot mogelijke inzetbaarheid op de arbeidsmarkt te bereiken.

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

Geens, M. & Vilroxx, J. (2003). Jong zijn op de Brusselse arbeidsmarkt. *Over-Werk*, 13, (4), 137-140.

Geens, M., Vilrocx, J. & Oste, J. (2003). *Tripartite talks lead to deal on management of Brussels labour market*. Geraadpleegd op 04-11-2003, op <http://www.eiro.eurofound.ie/2003/10/feature/be0310303f.html>

Geens, M. & Vilrocx, J. (2003). Jong zijn op de Brusselse arbeidsmarkt, tewerkstellingsmogelijkheden van laaggeschoolde jongeren. *Krux*, 3, (3-4), 42-44.

9. Beleidsaanbevelingen

Nee

10. Samenvatting

Het onderzoeksrapport ‘Het bevorderen van tewerkstellingsmogelijkheden van voor laaggekwalificeerde jongeren in de dienstensector’ werd uitgevoerd binnen het onderzoeksprogramma ‘Prospective Research for Brussels’ en kadert in de bekommernis van de Brusselse beleidsverantwoordelijken om (beter) greep te krijgen op een van de belangrijkste problemen op de arbeidsmarkt, namelijk de jongerenwerkloosheid in het Gewest.

De activiteiten van 21 lokale opleidings- en tewerkstellingsinitiatieven in vier achtergestelde buurten werden doorgelicht met de bedoeling ‘best practices’ te detecteren en mogelijke nieuwe beleidsaanzet ten te geven.

Meer dan een kwart (27.4% in 2001) van de jongeren van minder dan 25 jaar in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (BHG) is werkloos. Voor het totaal van België is dit 16.9% en het Europese gemiddelde werkloze jongeren bedraagt 14.5%. Van alle werklozen in het Gewest is een vijfde (19.7%) jonger dan 25 jaar.

56% van de werkloze jongeren heeft maximaal een diploma van lager secundair onderwijs in 2001. Dit is een stijging met 21%-punten sinds 1998 (35%). In België is 40% van de werkloze jongeren laaggeschoold (31.9% in Vlaanderen en 42.4% in Wallonië).

32% van de jonge werklozen was in 1990 meer dan een jaar werkloos in het BHG. Hun aandeel steeg met 20%-punten tot 52% in 2001.

Hoewel de institutionele context van het Brusselse tewerkstellingsbeleid gekenmerkt wordt door een uiterst complexe bevoegdheidsverdeling lijkt de taalproblematiek daarin geen belemmerende rol te spelen en de werking van de opleidings- en bemiddelingsactoren niet te belemmeren.

Door de specifieke maatschappelijke en etnische achtergrond van een grote groep Brusselse laaggekwalificeerde jongeren zijn een aanzienlijk aantal onder hen niet gemakkelijk te motiveren om bijkomende kwalificerende opleidingen te volgen. Zij kunnen dikwijls moeilijk aan de voordelen op korte termijn van de informele arbeidsmarkt weerstaan.

Op dit ogenblik lijkt de arbeidsmarktinterventiestrategie van de verschillende beleidsniveaus nog teveel aanbod in plaats van vraaggericht. Een betere coördinatie met de sectoren en de bedrijven is aangewezen om gericht te kunnen reageren op knelpunten op de arbeidsmarkt.

Het onderhouden van duurzame contacten met werkgevers blijft moeilijk te verwezenlijken. Niettemin bieden dergelijke banden met het bedrijfsleven de beste waarborgen voor directe tewerkstelling. Bovendien kunnen op die manier aangepaste (langere of kortere) modulaire opleidingen het meest efficiënt worden uitgebouwd. Ook kunnen zo systemen van deeltijds werken en leren gemakkelijker worden geïmplementeerd.

De toewijzing van cliënten uit de BGDA (de verticale doorverwijzing) aan de opleidings- en bemiddelingsinitiatieven, en de onderlinge (horizontale) doorverwijzing tussen de initiatieven van werkzoekenden loopt binnen het BHG niet steeds optimaal. Een transparante doorverwijzingspolitiek en een ‘doorverwijzingsdraaiboek’ kunnen hieraan verhelpen.

Naast de aandacht die er besteed wordt aan de formele opleiding en taakintrinsieke kwalificaties van jongeren dient er ook speciale aandacht te gaan naar taakextrinsieke en sociale vaardigheden.

Vanwege de sterke integratie van de inschakelingsinitiatieven in het sociaal-economische lokale weefsel vormen de initiatieven een, voor de doelgroep van laaggeschoolde jongeren, noodzakelijk complementair verlengstuk van arbeidsmarktbeleid van de overheid en de meer overkoepelende administraties die dat beleid implementeren. De beperkte personeelsbezetting en de hoge administratieve belasting van de organisaties maken dat de primaire doelstellingen van de begeleidings- en opleidingsorganisaties soms worden belemmerd.

De beleidsmatige en methodologische expertise welke de verschillende organisaties opbouwden bij de begeleiding van de werkzoekenden is zeer aanzienlijk. Het systematisch blijven inventariseren en dissimineren van die ervaringen wordt als uiterst nuttig beschouwd en zou de coherentie van de werking van het geheel van de organisaties kunnen optimaliseren.